

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 150, 395, 303, 510, 383, 305

Čtení: 1 K 14, 1 – 12

Text: 1 K 14, 18 – 19 *Děkuji Bobu, že mám dar mluvit jazyky více než vy všichni, ve shromáždění však – abych poučil i druhé – raději řeknu pět slov srozumitelně než tisíce slov ve vytržení.*

Je 5. července, a to znamená, že slavíme svátek Crhy a Strachoty. To jsou tradiční, staročeská jména pro slovanské věrozvěsty Cyrila a Metoděje. Tak se jim až do poloviny 19. století běžně říkalo. Na Moravu přišli v r. 863 na žádost moravského knížete Rostislava. Nepřinesli k nám ale křesťanskou víru jako nějakou novinku. Křesťanství bylo u nás v té době už přítomno díky misionářům z Bavorska. Jenomže kněží z Bavor byli hrubí a nevzdělaní a lid od křesťanské víry spíše odrazovali. Jejich latinské obřady byly pro obyčejného člověka zcela nesrozumitelné, a tak není divu, že lidé stále obětovali starým božstvům a žili dál ve svém pohanství. Církev byla pro lidi něco cizího, něco, čemu nikdo nerozumí a bavorské kněze vnímali jako někoho, komu jde vlastně jen o moc, o politický vliv a majetnické nároky. Není divu. V té době už to dávno nebyla ta entuziastická prvokřesťanská církev, kde bylo patrné působení Ducha svatého. Tady už nešlo o předávání radostné zprávy o Ježíši Kristu, ale pouze o zavedení nového kultu a těch správných obřadů. A světskou mocí byli tito kněží skutečně využíváni k získání politického vlivu. Na druhé straně také kníže Rastislav uvažoval politicky, když požadoval pro svou zemi nezávislého biskupa, a se svou prosbou se proto obrátil do Byzance. Soluňští bratři, Cyril a Metoděj, měli naštěstí i jiný než politický cíl. Chtěli zvěstovat skutečné evangelium, a to tak, aby mu lidé opravdu rozuměli. Nebylo však vůbec jednoduché zavést bohoslužby, kde by se mohlo mluvit řečí normálního moravského člověka. Církev měla za to, že posvátnost bohoslužeb si vyžaduje užívání pouze biblických jazyků, tedy hebrejštiny, řečtiny a latiny. Co na tom, že tomu nikdo nerozumí – vždyť tomu nemusí rozumět, stačí když budou lidi chodit do kostela. Tak uvažuje arogantní církev bez ohledu na to, jaké je zrovna století. A co my? Jsme dneska už dál?

Když se přesunu do současnosti, vzpomínám si, jak se v jednom sboru kdosi ptal nějaké sestry, proč chodí do kostela. A ona bezelstně opověděla: „Jó, to vám neřeknu, na to se zeptejte pana faráře“. Jiného člena sboru, který byl řádně v dětství pokřtěn se naopak presbyteri ptali, proč nevystoupí z církve, když o sbor nejeví zájem. Na to odpověděl zcela logicky: „Já jsem se do církve nepřihlásil, tak nevím, proč bych se měl odhlašovat.“ Jistě chápete, že to neříkám jako kritiku těchto lidí „neznalých víry“, ale spíše jako sebekritické příklady neblahého působení církve, která spoléhala na pouhé automatické předávání kultu, bez snahy lidem porozumět a křesťanství jim skutečně přiblížit a učinit srozumitelným. Proto je i dnes počínání dávných věrozvěstů, Cyrila a Metoděje pro nás inspirující a vlastně revoluční. Je známo, že revoluční myšlenky se mnohdy prosazují jen těžko a do cesty se jim staví mnohé překážky. Odvaha slovanských věrozvěstů předávat evangelium způsobem, který by nahradil nefunkční formy a díky kterému by lidé snáze křesťanské víře porozuměli je vzorem i pro nás. Jaký tedy volit způsob, aby tomu dnešní generace rozuměla? K tomuto přemýšlení nás chce dovést i dnešní biblický text.

Apoštol Pavel ve svém listu do Korintu napomíná křesťany, aby slavili bohoslužby způsobem srozumitelným i pro lidi zcela nezasvěcené a neznalé. My, kteří jsme byli vyučováni v církvi od dětství, si jen těžko uvědomujeme, že řeč církve je skutečně nesrozumitelná tomu, kdo se s vírou potká až později. Pro takového člověka je náboženský jazyk, který je plný obrazů a symbolů vlastně cizí a nepochopitelný. A o tom píše apoštol Pavel. On má sice na

mysli tehdejší extatické projevy tzv. glosolálie, ale jeho argumentace platí obecně pro jakoukoliv nesrozumitelnost. I pro naše lepší porozumění budu teď citovat z moderního parafrázovaného překladu Slovo na cestu: „Když někdo mluví neznámým jazykem, mluví sice k Bohu, ale lidé z toho nic nemají, protože mu nerozumějí. Stejně tak vaše řeč: není-li srozumitelná, nikomu to nic nedá. Mluvíte do větru. Na světě se mluví stovkami různých jazyků a kdo je zná, krásně se jimi dorozumí. Když ale na mne mluví někdo slovy, jejichž význam neznám, zůstaneme si navzájem cizinci. Ten nesrozumitelný jazyk tedy sotva někoho přivede k víře. Představte si, že se sejdete, každý z vás bude mluvit jiným jazykem a teď mezi vás přijde nezsvěcený nebo nevěřící člověk. Neřekne si, že vám nejspíš přeskočilo?“ To píše apoštol Pavel křesťanům v prvním století. A dodává: „Ve shromáždění povím raději pět srozumitelných vět než tisíce slov nesrozumitelných.“

S podobným problémem bojovali v 9. století i Konstantin a Metoděj. Latinu, které lidé nerozuměli chtěli nahradit něčím, co by bylo lidem více srozumitelné. Nebo podobně později také Moravští bratři, když přinesli evangelium do Grónska. I oni měli problém se srozumitelností, když překládali evangelium pro domorodce. Eskymáci např. nikdy neviděli beránka. Proto se bratři odvážili přeložit slavný výrok Jana Křtitele takto: „Hle, Tuleň Boží, který snímá hřích světa.“ Tomu Eskymáci dobře rozuměli, protože pro ně byl obětním zvířetem právě tuleň. Byl to nezvyklý a odvážný počín, ale fungoval. A v římskokatolické církvi upustili od latinské mše až po 2. vatikánském koncilu, tedy až v šedesátých letech minulého století. To všechno je jen pár příkladů toho, jak musela církev ve svých dějinách přehodnocovat své lpění na tradici a pustit se novátorským směrem. Je to téma, které se vždy znovu vrací a křesťané se s ním musí vždy aktuálně vypořádávat.

„A tak, co z toho plyne, bratři?“ klade apoštol řečnickou otázku. A odpovídá: „Když se shromažďujete, jeden má žalm, druhý slovo naučení, jiný zjevení od Boha, ještě jiný promluví v neznámém jazyku a další to vyloží. Všecko at' slouží společnému růstu.“ „A tak, raději bych chtěl pět slov srozumitelně promluvit,“ říká v kralické bibli apoštol Pavel, „abych také jiných poučil, nežli deset tisíců slov jazykem neznámým.“

Na závěr už jen jako ilustraci zmíním anekdotu o faráři, který se modlil k Ježíši slovy: „Kérygmatický Kriste, kořime se před tebou, jenž jsi transcendentálním jsoucнем jakožto preexistentní Logos.“ Načež se z nebe ozvalo: „Cože?“

Modlitba: *Hospodine, dej mi porozumět cestě svých ustanovení, chci přemýšlet o tvých divuplných činech. Amen.*

Přímiluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, jsi živý a slyšíš naše modlitby. Jsi vyvýšený a vládneš světu. Jsi náš Spasitel, a proto se na tebe obracíme s našimi prosbami. Prosíme tě za své blízké, kteří nám leží na srdci, prosíme, abys je chránil ode všeho zlého. Modlíme se za ty, kdo jsou na cestách, aby bez úhony dorazili do cíle. Prosíme za ty, kdo mají starosti a neví si rady. Prosíme dávej jim moudrost a ukazuj jim cestu. Modlíme se za zdraví pro naše nemocné. Prosíme o sílu pro ty, kteří se cítí unavení a slabí. Myslíme na naše ukrajinské přátele, kteří se stále nemohou dočkat konce války. Prosíme za politiky, aby spolu jednali laskavě a konstruktivně. Prosíme za církev, aby byla plná Ducha svatého a otevřená pro každého. Modlíme se za náš sbor, aby tu bylo lidem dobře a cítili, že se jich tu dotýkáš ty sám. Prosíme, proměňuj naše společenství v oázu svobody, odpuštění a smíření. Prosíme za nakažlivou radost, za hluboký vnitřní pokoj, za bezpodmínečnou lásku a za nezdolnou naději, která neumírá. Amen.*